Nota

“Op weg naar een Integraal Huisvestingsplan voor het voortgezet onderwijs in Arnhem”

21 december 2021

Inhoudsopgave

1. Inleiding 3
Aanleiding 3
Doel en scope 3
Totstandkoming 4
2. Context 5
2.1 Wet- en regelgeving 5
2.2 Gemeentelijk en regionaal beleid 7
2.3 Trends en ontwikkelingen 8
3. Huidige situatie Voortgezet Onderwijs 10
3.1 Algemene stand van zaken 10
3.2 Kwantiteit 11
3.3 Kwaliteit 13
4. Visie op de toekomst van het Voortgezet Onderwijs in Arnhem 16
5. Feitelijke vooruitblik 17
5.1 Kwantiteit 17
5.2 Kwaliteit 19
5.3 Financiën 19
6. Conclusies en vervolg 22

1. Inleiding

Hoe beter de leeromgeving, hoe beter leerlingen functioneren en hoe beter zij zich kunnen ontwikkelen. Daarom zijn goede, gezonde en inspirerende scholen van groot belang. Dit is echter geen vanzelfsprekendheid: de samenleving verandert snel, en daarmee ook de verwachtingen van onderwijs en de huisvesting daarvan. Bovendien worden ook op het gebied van bijvoorbeeld duurzaamheid en ventilatie steeds hogere eisen gesteld. De gemeente Arnhem wil daarom een proactieve houding aannemen en leerlingen de scholen bieden die zij verdienen. Met dit doel is deze nota: “Op weg naar een Integraal Huisvestingsplan voor het voortgezet onderwijs in Arnhem” geschreven.

Aanleiding

De gemeente is op grond van de Wet op het voortgezet onderwijs (Wvo) samen met schoolbesturen verantwoordelijk voor onderwijshuisvesting in het VO. De gemeente ontvangt bekostiging via het gemeentefonds van de rijksoverheid voor de bouw en verbouw van scholen. Schoolbesturen ontvangen vanuit het Rijk bekostiging voor het beheer en onderhoud. Evident zitten daar grensgebieden in, die om afstemming vragen. Zo hebben keuzes omtrent ver- en nieuwbouw invloed op de onderhoudslasten, en vice versa kan bijvoorbeeld slecht onderhoud voor versnelde noodzaak tot verbouw zorgen. Voor de samenwerking is het belangrijk dat gemeenten en schoolbesturen helder zijn over hun uitgangspunten en planmatig investeren in en onderhoud plegen aan de schoolgebouwen

Tussen de VNG, PO- en VO-raad is daarom een systematiek afgesproken over de manier waarop gemeenten en scholen met deze gedeelde verantwoordelijkheid omgaan. Dit gebeurt aan de hand van een integraal huisvestingsplan (IHP); een plan dat inzicht geeft in belangrijke toekomstige ontwikkelingen in de onderwijshuisvesting. Ook wordt een meerjarenonderhoudsplanning opgesteld, waarin staat beschreven welk onderhoud wanneer wordt uitgevoerd. Doel hiervan is om duidelijkheid te geven over de bestaande bouwbehoeften en de plannen hiervoor, alsook om inzicht te geven in het beslag op de gemeentebegroting.

Voor het primair onderwijs en het (voortgezet) speciaal onderwijs zijn reeds IHP's opgesteld, voor het VO is dit nog niet gebeurd.[1] Sinds 2009 is er voor de huisvesting voor het VO niet systematisch gepland en zijn geen budgetten gereserveerd. Daarom bestaat nu de wens om met het oog op de komende collegeperiode een visie op de onderwijshuisvesting voor het VO neer te leggen. Op grond van het gesprek en de besluitvorming hierover, kan dan aan het begin van de komende collegeperiode deze nota worden vertaald naar een IHP VO waarin kaders en uitgangspunten, prioritering en fasering van projecten, planning en financiële consequenties zijn uitgewerkt. Dit wordt vervolgens jaarlijks vertaald in een uitvoeringsprogramma dat aan de raad ter besluitvorming wordt voorgelegd.

Doel en scope

Met de huidige middelen voor onderwijshuisvesting wordt uitvoering gegeven aan de IHP's voor het PO en (V)SO. Voor het VO is in de begroting 2022 nog uitsluitend rekening gehouden met een investeringsbudget van €7 miljoen voor vervangende nieuwbouw voor

[1] In de toekomst is het mogelijk om een integraal IHP te maken, voor PO, (V)SO en VO. Daarin kan functie van scholen in de Arnhemse wijken breed worden meegenomen.

Guido, en vanaf 2025 met een structurele stelpost van €600.000 per jaar ter dekking van kapitaallasten als gevolg van andere nieuwe investeringen in het VO. Dit is echter onvoldoende om de in dit document beschreven visie uit te voeren. Aan de hand van deze nota zal daarom moeten worden besproken hoe in de meerjarenbegroting van de gemeente wel voldoende ruimte wordt vrijgemaakt. Deze nota dient daarmee als opmaat voor het Integraal Huisvestingsplan (IHP) voor het VO: het geeft aan wat de huidige huisvestingssituatie is van de VO-scholen in Arnhem, welke ambities er voor de toekomst zijn en hoe deze ambities zich vertalen naar concrete uitgangspunten.

In de bijlage zijn de financiële consequenties van de hier beschreven ambities doorgerekend. Deze doorrekening is bedoeld om de orde van grootte van de benodigde investeringen weer te geven. In verband met verschillende onzekerheden dient deze doorrekening als een grove voorspelling. Dit betekent dat bij de verdere uitwerking in een IHP VO nog keuzes gemaakt moeten worden ten aanzien van de fasering en het te realiseren kwaliteitsniveau. In hoge mate zal dat afhankelijk zijn van de financiële ruimte die hiervoor in de komende coalitieperiode(s) wordt vrijgemaakt.

Totstandkoming

Deze visie is tot stand gekomen door nauwe samenwerking tussen de drie schoolbesturen, Guido, Christelijke Onderwijs Groep (COG) en Quadraam, en de gemeente Arnhem. Er is een projectorganisatie opgericht met een projectteam en een stuurgroep. In het projectteam hebben de ambtelijke ondersteuning en huisvestingsverantwoordelijken van de schoolbesturen zitting. In dit projectteam is gewerkt aan de inhoudelijke uitwerking van deze visie.

In de stuurgroep hebben de drie bestuurders, de wethouder en de programmamanager sociaal domein zitting. Door het projectteam zijn aan de stuurgroep keuzes voorgelegd om deze visie inhoudelijk uit te werken.

Medio november 2021 is een informele sessie voor de raad georganiseerd om het proces voor de totstandkoming van een IHP toe te lichten, de huidige situatie te schetsen en input bij de raad op te halen.

2. Context

In dit hoofdstuk wordt de relevante context voor de visie gegeven. Allereerst wordt ingegaan op de wet- en regelgeving waarmee rekening gehouden moet worden. Vervolgens wordt het gemeente- en regionaal beleid behandeld dat raakt aan onderwijshuisvesting. Tot slot worden enkele overige relevante ontwikkelingen en trends benoemd.

2.1 Wet- en regelgeving

Wet op het voortgezet onderwijs (Wvo) en Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs
De Wvo vormt het algemeen juridische kader waarin alle regels en afspraken over onderwijshuisvesting zijn vastgelegd. In deze wet is vastgelegd dat de gemeente en schoolbesturen gezamenlijk verantwoordelijk zijn voor de huisvesting van het Voortgezet Onderwijs. De gemeente ontvangt voor haar aandeel in die verantwoordelijkheid (niet-geoormerkte) bekostiging via het gemeentefonds van de rijksoverheid. De schoolbesturen ontvangen middelen van de rijksoverheid voor huisvesting als onderdeel van de materiële instandhouding.

De schoolbesturen kunnen zich wenden tot de gemeente voor (vervangende) nieuwbouw, wanneer een schoolgebouw bouwkundig is afgeschreven, voor noodzakelijke uitbreiding en voor herstel van constructiefouten en schade in bijzondere gevallen. Alle overige taken, zoals binnen- en buitenonderhoud, inpandige aanpassingen en de exploitatie zijn de verantwoordelijkheid van de schoolbesturen.

De landelijke wetgeving wordt lokaal uitgewerkt in de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs. In de verordening worden de lokale regels vastgelegd met betrekking tot huisvestingsaanvragen (wat, hoe en wanneer), de hoogte van vergoedingen en de prioritering tussen aanvragen. In 2017 is de verordening voor de gemeente Arnhem aangepast en vastgesteld[2].

Inbedding IHP in wetgeving
In 2017 hebben de PO-raad, VO-raad en de VNG afspraken gemaakt over de manier waarop gemeenten en scholen omgaan met hun gezamenlijke verantwoordelijkheid voor onderwijshuisvesting. Deze afspraken betreffen onder andere het opstellen van een Integraal Huisvestingsplan (IHP) en een meerjarenonderhoudsplanning (MOP).

Medio 2020 is bekend geworden dat wetgeving in voorbereiding is waarin gemeenten verplicht worden een IHP op te stellen voor onderwijs. De verwachting is dat de wet in 2023 in werking zal treden. In die nieuwe wetgeving wordt o.a. opgenomen dat renovatie een volwaardig alternatief voor nieuwbouw wordt. Een IHP heeft overigens geen juridische status; partijen kunnen er geen zekerheid aan ontlenen. Het kan gezien worden als bestuurlijk commitment. Politieke ontwikkelingen in een gemeente kunnen de plannen in een IHP doorkruisen.

[2] Inmiddels is er een nieuwe modelverordening door de VNG opgesteld. De verordening uit 2017 zal separaat geactualiseerd worden.

Status van het IHP

Zoals aangegeven heeft het IHP geen juridische status. Het wettelijke regime dwingt, ook bij de nieuwe wetgeving, tot een jaarlijkse vaststelling van het huisvestingsprogramma met bijbehorend budget. Het IHP betreft een samenhangend plan met een meerjarig karakter. De uitvoering van het IHP zal plaatsvinden conform de wettelijk voorgeschreven cyclus met een jaarlijks uitvoeringsprogramma en financieel overzicht, dat ter goedkeuring aan de gemeenteraad wordt voorgelegd.

Toch vervangt het afsprakenkader uit het IHP als het ware de verordening. De verordening heeft dan vooral nog een vangnetfunctie: bijvoorbeeld als een schoolbestuur niet instemt met het IHP, op de gemaakte afspraken wil terugkomen, er een nieuw schoolbestuur bij komt, of als er één afvalt. In deze gevallen vallen deze schoolbesturen onder de werking van de verordening. Aanvragen die vervolgens onder de werking van de verordening worden gedaan, worden door de gemeente wel in lijn met de prioritering uit het IHP beoordeeld.

Bouwbesluit

Alle gebouwen in Nederland moeten voldoen aan de voorschriften voor veiligheid, gezondheid, bruikbaarheid, energiezuinigheid en milieu. Deze voorschriften zijn vastgelegd in het Bouwbesluit 2012. Vanaf 1 januari 2021 moeten nieuwe gebouwen bovendien voldoen aan strengere eisen op het gebied van energiegebruik.

Klimaatwet

In de Klimaatwet is vastgelegd dat er in Nederland in 2030 49% minder broeikasgassen mogen worden uitgestoten en in 2050 95% minder ten opzichte van 1990. In die wet staat niet hoe dat in Nederland wordt gerealiseerd. Die maatregelen zijn in het Klimaatakkoord afgesproken. Daarin staan meer dan 600 afspraken om uitstoot van broeikasgassen tegen te gaan, gegroepeerd per sector. Voor onderwijsgebouwen (onderdeel van de gebouwde omgeving) zijn dus ook aparte afspraken gemaakt. Specifiek voor de onderwijssector is gekozen om een sectorale routekaart te maken om verduurzaming van schoolgebouwen te kunnen realiseren[3]. Een aantal belangrijke aanbevelingen van de routekaart zijn:

1. Breng de kwaliteit en duurzaamheid van de huidige onderwijsportefeuille in kaart en bepaal een gezamenlijke visie op onderwijshuisvesting;
2. Stel een gezamenlijk IHP op als lokale routekaart. Schoolbesturen geven daarbij inzicht in hun meerjarenonderhoudsplannen;
3. Sluit aan op de wijkgerichte aanpak en de Regionale Energie Strategie;
4. Bouw waar mogelijk voor de eindnorm: ENG en fris.

Tot slot is er in de Europese Commissie een voorstel voor het programma ‘Fit for 55’ om de doelstelling van CO2-reductie aan te scherpen naar 55% reductie in 2030 t.o.v. 1990. Dit voorstel omvat o.a. richtlijnen voor energiebesparingen in publieke gebouwen. Naar verwachting wordt deze EU-norm in het nieuwe regeerakkoord overgenomen en vertaald naar maatregelen in Nederland.

[3] Bron: https://www.poraad.nl/system/files/themas/huisvesting/sectorale_routekaart_po-raad_vo-raad_vng.pdf

2.2 Gemeentelijk en regionaal beleid

Sociaal Domein en Onderwijs

Het thema van onderwijshuisvesting raakt aan verschillende aspecten van het sociaal domein. Hieronder worden kort een aantal onderdelen van het gemeentelijk beleid rondom het sociaal domein uitgelicht, waar rekening mee gehouden moet worden:

- In 2021 is de Arnhemse **visie op het sociaal domein** gepresenteerd, met daarin aandacht voor gelijke kansen op persoonlijke ontwikkeling, een stabiele basis voor alle Arnhemmers en in veiligheid en vrijheid kunnen leven.
- Eind juli 2021 heeft het college het beleidsplan **jeugdbeleid** 2021-2025, “Opgroeien in Arnhem: een toekomst vol kansen”, naar de raad gestuurd. Het doel van het beleidsplan is om alle Arnhemse kinderen en jongeren dezelfde kansen te geven om zich persoonlijk te ontwikkelen, ze een stabiele en gezonde basis te geven zodat ze in veiligheid en vrijheid kunnen leven.
- Verschillende onderwijsbesturen[4], besturen van voorschoolse voorzieningen en besturen van de kinderopvang zijn betrokken bij de **Maatschappelijke educatieve agenda Arnhem (MEAA)**. De gezamenlijke ambitie van de besturen en de gemeente is om ervoor te zorgen dat alle kinderen in Arnhem de kans krijgen om op te groeien tot gelukkige en weerbare burgers.
- In juli 2019 heeft de gemeente Arnhem zich gecommitteerd aan het Ministerie van OCW om gezamenlijk de **Gelijke kansen alliantie (GKA)**-Agenda uit te voeren. In deze agenda zijn gezamenlijke doelen en werkafspraken tussen het ministerie en de gemeente Arnhem weergegeven en wordt ingezet op verbinding, effectiviteit en kennisdeling.

Overig gemeentelijk beleid

- Sinds 2016 wordt er in Arnhem, onder de noemer **wijkgericht werken**, nog meer samengewerkt met de wijken, om beter aan te sluiten bij wat in wijken leeft en samen met wijkbewoners te kijken wat er nodig is. Sindsdien is er samen met de bewoners voor elke wijk een wijkprogramma opgesteld. Daarin wordt o.a. de beweging genoemd dat ook VO-scholen verbinding zoeken met de wijk waarin ze staan. Door deze koers is er per wijk de ruimte om aan te sluiten bij de opgaven.
- Het aantal inwoners in Arnhem neemt toe. Er is dus voldoende ruimte nodig om te werken, recreëren, sporten, ontmoeten én er moeten voldoende voorzieningen voor onderwijs en zorg zijn. Daarnaast is er ruimte nodig om de klimaatveranderingen op te vangen en om de transitie naar duurzame energie mogelijk te maken. De ruimte is echter beperkt. Hoe Arnhem tot 2040 met deze thema's omgaat in de ruimte, staat in de **omgevingsvisie**.
- De Regio Arnhem Nijmegen heeft in 2020 de regionale energieplannen vastgesteld in de **Regionale Energie Strategie** 1.0. De Regio Arnhem Nijmegen wil in 2050 alle energie die gebruikt wordt duurzaam opwekken. In 2030 moet daarvoor de eerste grote stap zijn gezet. Dit moet gebeuren door energie te besparen, door zoveel mogelijk geschikte daken vol te leggen met zonnepanelen en door windmolens te plaatsen.

[4] Het gaat om besturen in het primair onderwijs (PO), voortgezet onderwijs (VO), (voortgezet) speciaal onderwijs (V)SO en het middelbaar beroepsonderwijs (MBO).

2.3 Trends en ontwikkelingen

Demografie

De afgelopen jaren is in Arnhem een terugloop van het aantal leerlingen in het VO te zien. Dit ligt in lijn met het landelijk beeld, en is onder andere het resultaat van vergrijzing en ontgroening. In Nederland daalt het aantal leerlingen in het onderwijs gemiddeld met 12% in 15 jaar tijd[5]. Bij de start van het schooljaar 2019-2020 waren er 9.292 leerlingen in het VO; de 1 oktober telling 2020 geeft 8.703 leerlingen aan. Dit betekent dat het benodigde vloeroppervlak binnen het VO ook afneemt. In hoofdstuk 5 wordt dieper ingegaan op de leerlingprognoses voor het voortgezet onderwijs in Arnhem de komende jaren.

Onderwijs

Samenwerkingen

In Arnhem is er steeds meer samenwerking tussen het Voortgezet Onderwijs (VO) en het Voortgezet Speciaal Onderwijs (VSO), met zogenaamde school-in-schoolconstructies: COG en Quadraam stellen ruimten en docenten beschikbaar om leerlingen van Kentalis en De Onderwijsspecialisten in het reguliere VO les te geven. Docenten van Kentalis en De Onderwijsspecialisten geven deze leerlingen ook les. Guido kent het symbiose traject samen met VSO Mariëndael waarin leerlingen met een grote zorgbehoefte/TLV op Guido onderwijs volgen onder begeleiding van het VSO.

Met het bedrijfsleven wordt ook steeds meer samengewerkt, voornamelijk in het VMBO en Praktijkonderwijs. Een deel van het onderwijs vindt soms bij bedrijven plaats en ook voor stages is het bedrijfsleven een belangrijke partner. Deze samenwerkingen kunnen gevolgen hebben voor het ruimtegebruik van de scholen.

Daarnaast werken gemeente en schoolbesturen ook samen met het Centraal Orgaan opvang asielzoekers (COA). Kinderen van asielzoekers gaan zo snel mogelijk naar school. Het COA maakt met gemeenten en schoolbesturen afspraken over waar dit onderwijs aan deze leerlingen wordt gegeven (internationale schakelklas).

Onderwijsconcepten

Vernieuwingen en veranderingen binnen het onderwijs kunnen grote invloed hebben op onderwijshuisvesting. Er wordt allang niet meer alleen klassikaal lesgegeven. Denk daarbij aan brede brugklassen, passend onderwijs, doorlopende leerlijnen, gepersonaliseerd leren, verlengde schooltijd en een toenemende digitalisering. Belangrijk is dat de huisvesting zo flexibel is, dat “het onderwijsconcept” van de toekomst ook past in de huisvesting.

Gebouwkwaliteit

Flexibiliteit en multifunctionaliteit

Gebouwen moeten veranderende wensen kunnen opvangen zonder dat er veel aan het gebouw verbouwd hoeft te worden. Immers, niemand weet hoe het onderwijs er over 10 jaar uitziet. Nauw verbonden hiermee is het multifunctioneel inzetten van de ruimten in een school, zowel voor de school zelf, als uit oogpunt van medegebruik door derden (denk dan aan compartimentering, beheer).

[5] Bron: https://www.rijksoverheid.nl/onderwerpen/leerlingendaling/prognosecijfers-leerlingendaling

Ontwikkelingen bouwkosten (en normkosten)

De bouwkosten zijn de afgelopen jaren toegenomen. Dit heeft enerzijds te maken met strengere eisen waaraan onderwijshuisvesting moet voldoen. Anderzijds heeft dit te maken met spanning op de bouwmarkt.

Gezonde gebouwen en duurzaamheid

De eisen op het gebied van binnenklimaat en duurzaamheid van schoolgebouwen worden steeds strenger. Daarnaast is vorig jaar door de overheid een uitkering voor scholen gestart om het binnenklimaat van bestaande schoolgebouwen (PO en VO) te regelen: de Specifieke uitkering ventilatie in scholen (SUVIS). Het gaat om de financiering van bouw- en installatiekosten. In paragraaf 3.3 is aangegeven voor welke VO-scholen de aanvraag is goedgekeurd.

3. Huidige situatie Voortgezet Onderwijs

In dit hoofdstuk wordt de huidige situatie van de huisvesting van het Voortgezet Onderwijs in Arnhem beschreven. Allereerst wordt een algemeen beeld geschetst van de onderwijshuisvesting in het VO. Vervolgens worden de kwantitatieve aspecten uiteengezet (tekorten en overschotten aan ruimte), waarna de huidige kwaliteit van de gebouwen wordt beschreven.

3.1 Algemene stand van zaken

In Arnhem zijn er drie schoolbesturen die voortgezet onderwijs aanbieden: COG, Guido en Quadraam. Verdeeld over de drie besturen zijn er twaalf scholen voor voortgezet onderwijs. De 1 oktober telling van 2020 geeft aan dat er afgelopen schooljaar 8.703 leerlingen waren.

Bestuur	**School**	**Bouwjaar**	**Soort onderwijs**	**# leerlingen 01-10-2020**	**Gebouwcapaciteit m² BVO (incl. bew. ow.)**
COG	Leerpark Arnhem	2009	VMBO - PRO	384	11.716
COG	Thomas a Kempis College	1961 (2004)	HAVO - VWO	1.607	13.014
Guido[6]	Guido	1957	VMBO – HAVO – VWO	200	2.088
Quadraam	Beekdal Lyceum	1965 (2006)	HAVO – VWO	1.239	12.665
Quadraam	Produs	2008	PRO	204	3.359
Quadraam	Olympus College	1967	VMBO – HAVO - VWO	1.284	15.017
Quadraam	Stedelijk gymnasium	1956	Gymnasium	886	10.293
Quadraam	Lorentz Lyceum	2019	HAVO - VWO	948	8.475
Quadraam	't Venster	1952 (2007)	VMBO	656	10.915
Quadraam	Montessori College Arnhem	1924 (2007)	VMBO - HAVO	782	6.277
Quadraam	Maarten van Rossem	1984	VMBO	351	9.349
Quadraam	Rivers International School	2017	VMBO – HAVO – VWO (internationaal)	162	2.381
TOTAAL				8.703	105.549
Quadraam	*Lorentz oud*				*9.761*

Tabel 1: Overzicht scholen VO gemeente Arnhem

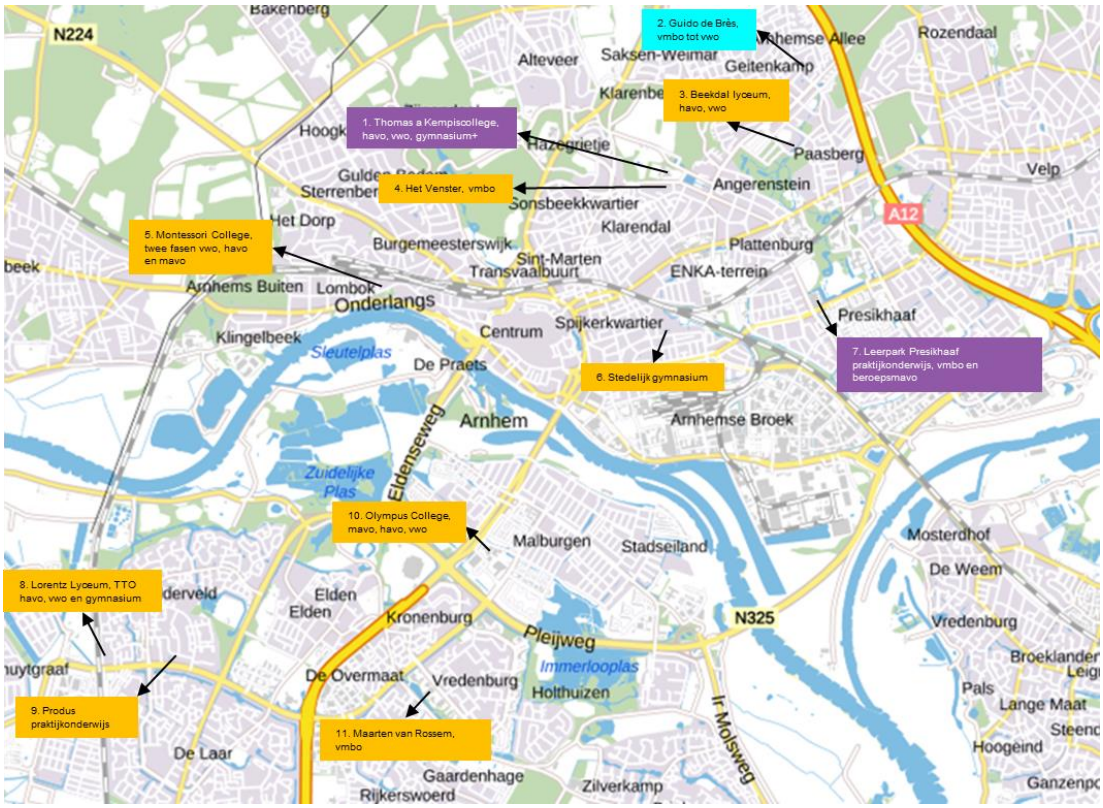
Staat van het gebouw

Een groot deel van de gebouwen is relatief oud: gebouwd in de jaren '50 en '60 van de vorige eeuw (enkele gebouwen zijn rond 2005 gerenoveerd). Toen werd er anders gebouwd. In deze gebouwen is er relatief veel bruto ruimte ten opzichte van de (daadwerkelijk bruikbare) functioneel nuttige ruimte. Er is in die gebouwen dus een overcapaciteit aan ruimte. Er is door verschillende bouwjaren en renovaties in het verleden een verschil in de kwaliteit van de gebouwen. Ook laat het binnenklimaat op sommige scholen te wensen over. Qua duurzaamheid is er nog veel te winnen.

[6] Guido heeft geen eigen voorziening voor bewegingsonderwijs. Dit is dan ook niet meegenomen in de huidige gebouwcapaciteit.

Positie in de wijk (fysieke plek)

Alle scholen zijn goed bereikbaar, zowel met OV, als met fiets en auto. Door deze centrale ligging is er bij een deel van de scholen potentie voor samenwerking met partners (binnen en buiten de wijk). De fysieke en sociale veiligheid is per scholen verschillend.

Figuur 1: VO-locaties in Arnhem

Rol in de wijk (functie)

De meeste scholen vervullen op dit moment geen prominente rol in de wijk. We zien wel een beweging dat dit steeds meer gebeurt of gaat gebeuren. Zo zetten leerlingen van Guido zich in voor de wijk via Maatschappelijke Diensttijd, wordt er concreet gewerkt door een aantal scholen en wijkpartners aan een programma na schooltijd (verlengde schooltijd) en ontstaat er een samenwerking in de Bethaniënstraat tussen VO, sport en jongerenwerk. Daardoor ontstaat steeds meer verbinding tussen school en wijk. Uit de fysieke locatie van de scholen blijkt, dat de potentie tot samenwerken, ook binnen de schoolgebouwen, er zeker is. Kansen worden gezien in het mogelijk maken van medegebruik van ruimten in de gebouwen door cultuur, sportverenigingen of andere maatschappelijke organisaties die in Arnhem actief zijn.

3.2 Kwantiteit

In tabel 2 is de huidige ruimtebehoefte (op basis van leerlingaantallen), gebouwcapaciteit en het daaruit resulterende overschot of tekort per school weergegeven. Hierbij is uitgegaan van het aantal leerlingen op 1 oktober 2020.

Bestuur	School	# leerlingen 1-10-2020	Huidige ruimte-behoefte m² bvo	Gebouw-capaciteit m² bvo	Numeriek Tekort / overschot m² bvo
COG	Leerpark Arnhem	384	6.494	11.716	+ 5.222
COG	Thomas a Kempis College	1.607	12.170	13.014	+ 844
Guido	Guido	200	2.203	2.088	- 115
Quadraam	Beekdal Lyceum	1.239	9.683	12.663	+ 2.980
Quadraam	Produs	204	3.185	3.359	+ 174
Quadraam	Olympus College	1.284	10.410	15.017	+ 4.607
Quadraam	Stedelijk gymnasium	886	7.173	10.293	+ 3.120
Quadraam	Lorentz Lyceum	948	7.713	8.475	+ 762
Quadraam	't Venster	656	6.411	10.915	+ 4.504
Quadraam	Montessori College Arnhem	782	6.660	6.277	- 383
Quadraam	Maarten van Rossem	351	5.024	9.349	+ 4.325
Quadraam	Rivers International School	162	1.134	2.381	+ 1.247
Totaal		**8.703**	**78.260**	**105.547**	**+ 27.287**

Tabel 2: Overzicht ruimtelijke tekorten en overschotten 2020[7]

Toelichting overcapaciteit

De meeste scholen hebben op basis van de 1 oktobertelling voor leerlingen uit 2020 een fors lagere normatieve ruimtebehoefte dan de capaciteit van de schoolgebouwen. Over de gehele gebouwenvoorraad voor het VO in Arnhem bedraagt die ruim 27.000 m² BVO, wat neerkomt op ca. 25% van het totale bruto vloer oppervlak.

Er zijn verschillende oorzaken voor dit overschot:

- Het totaal aantal leerlingen is de afgelopen jaren gedaald;
- Een deel van de gebouwen heeft een ongunstige bruto-netto verhouding, en is daardoor niet efficiënt te gebruiken (brede gangen, moeilijke vormen, etc.);
- Om ruimte te kunnen bieden aan ISK-leerlingen. De aantallen fluctueren, waardoor een overmaat in het gebouw noodzakelijk is;
- Een deel van de capaciteit wordt ingezet voor bijv. school-in-school constructies;
- In Leerpark Arnhem worden ook MBO2 opleidingen aangeboden.

N.B.: De schoolbesturen krijgen van het Rijk een vergoeding voor de materiële instandhouding van de schoolgebouwen op basis van de normatieve ruimtebehoefte. Voor de extra m² die in gebruik zijn wordt geen vergoeding uitgekeerd. Het is derhalve ook in het nadeel van schoolbesturen als er sprake is van overmaat.

Overigens is de afgelopen anderhalf jaar gebleken dat er door de coronamaatregelen te weinig ruimte in de scholen aanwezig was om alle leerlingen veilig onderwijs aan te bieden.

[7] In de ruimtebehoefte en de gebouwcapaciteit is voor alle scholen, excl. Guido, het bewegingsonderwijs meegenomen. Guido heeft geen eigen voorziening voor bewegingsonderwijs, maar maakt gebruik van voorzieningen van Sportbedrijf Arnhem.

De vraag is in hoeverre deze maatregelen in de toekomst van kracht blijven en meegenomen moeten worden in het toekomstige ruimtegebruik.

3.3 Kwaliteit

Waarop is getoetst

Quadraam heeft voor al haar gebouwen in 2021 een Strategisch huisvestingsplan (SHP) op laten stellen. Onderdeel van dit SHP is een kwalitatieve analyse van de gebouwen. De gebouwen zijn op vijf criteria beoordeeld:

- Functionaliteit: waardering voor onder meer onderwijskundige mogelijkheden, routing en compactheid.
- Bouwtechniek: waardering voor onder meer de staat van daken, wanden en kozijnen.
- Installaties: waardering voor onder meer E- en W installaties (centrale verwarming, verlichting, riolering, sanitair enz.).
- Binnenklimaat: waardering voor onder meer ventilatie, temperatuur en CO2-metingen.
- Verduurzaming : waardering voor onder meer de isolatie, energieopwekking en mate van “gasloosheid”.

Aan alle gebouwen is per criterium een score op een driekleurenschaal gegeven: functioneert naar wens (groen), verbetering gewenst (oranje) of verbetering noodzakelijk (rood). In tabel 3 is de waardering in deze driekleurenschaal verder uitgewerkt.

Waardering	Functionaliteit	Bouwtechniek	Installaties	Binnenklimaat	Verduurzaming
Functioneert naar wens	Sluit volledig aan op de gebruikersvraag	Als nieuw	Als nieuw	Frisse scholen klasse B	Isolatie, energie-opwekking, stadswarmte
Verbetering gewenst	Sluit beperkt aan op de gebruiksvraag	Functie-vervulling in gevaar	Functie-vervulling in gevaar	Natuurlijke toevoer en mechanische afvoer	Isolatie vloer, dak, wand
Verbetering noodzakelijk	Geen verantwoord onderwijs mogelijk	Onomkeerbare veroudering	Onomkeerbare veroudering	Natuurlijke toe- en afvoer	Geen verduurzaming

Tabel 3: Toelichting op kleurenschaal

Er is voor gekozen deze methodiek ook op de scholen van COG en Guido toe te passen, zodat de gebouwen op het gebied van kwaliteit met elkaar te vergelijken zijn. In tabel 4 is de score per schoolgebouw weergegeven. Deze score is bepaald door de schoolbesturen. Onder de tabel staat een beknopte duiding gegeven bij de verschillende rode vlakken.

School	Bouw-jaar	Functiona-liteit	Bouw-techniek	Installaties	Binnen-klimaat	Verduur-zaming
Leerpark Arnhem	2009					
Thomas a Kempis College	1961 (2004)		Geldt voor sport			
Guido	1957					
Beekdal Lyceum	1965 (2006)					
Produs	2008					
Olympus College	1967					
Stedelijk gymnasium	1956					
Lorentz Lyceum	2019					
't Venster	1952 (2007)					
Montessori College Arnhem	1924 (2007)					
Maarten van Rossem	1984					
Rivers International School	2017					
Lorentz oud[8]						

Tabel 4: Kwaliteit van huidige onderwijshuisvesting

Functionaliteit

De overmaat van de scholen en de matige gebouwkwaliteit maken dat deze gebouwen niet meer voldoen aan de huidige standaarden. Verbetering of vervanging is dan ook noodzakelijk. Voor wat betreft het Lorentz Lyceum heeft het schoolbestuur Quadraam het schoolgebouw inmiddels vervangen, vooruitlopend op het nieuwe Integraal huisvestingsplan voortgezet onderwijs. Het schoolbestuur heeft in samenspraak met de gemeente het besluit tot vervanging genomen, waarbij de gemeente garant stond. De financiële afwikkeling moet nog plaatsvinden.

Bouwtechniek

Ten tijde van het vorige IHP is de sportaccommodatie van het Thomas a Kempis College losgeknipt van het hoofdgebouw door het verwijderen van de aanwezige loopbrug en hebben er geen grootschalige aanpassingen aan deze sportaccommodatie plaatsgevonden. Met minimale middelen is het gebouw de afgelopen jaren in stand gehouden. Het gebouw en de mede hierin gesitueerde lokalen voor muziekonderwijs voldoen in meerdere opzichten niet aan de huidige standaarden. Vervanging is hier gewenst, waarbij het logisch lijkt hierbij de capaciteit ter vervanging van de aanwezige tijdelijke huisvesting die de school in 2008 en 2018 heeft geplaatst mee te nemen.

[8] Dit gebouw is inmiddels vernieuwd. Ter kennisneming is de staat van het oude gebouw hier vermeld.

Binnenklimaat

De rode vlakken onder het kopje binnenklimaat kunnen duiden op het feit dat de gemeten CO_2-waarden in het gebouw op verschillende momenten het wettelijk toegestane maximum overschrijden. Ook kan het duiden op te hoge temperaturen op verschillende plekken (bijvoorbeeld onder platte daken) in de gebouwen. Met financiering vanuit de gemeente en de SUVIS-regeling kan het binnenklimaat al worden verbeterd. Het binnenklimaat zal echter een plek moeten krijgen in het IHP en om aanvullende investeringen vragen om de onderwijshuisvesting op dit vlak, op de lange termijn, op het gewenste niveau te krijgen.

SUVIS

Eind 2020 heeft de Rijksoverheid €200 miljoen beschikbaar gesteld voor verbetering van ventilatie op scholen (SUVIS-regeling). Ook de schoolbesturen in het VO in Arnhem hebben voor enkele schoolgebouwen een aanvraag gedaan. Voor onderstaande scholen is deze aanvraag gehonoreerd:

- Beekdal Lyceum;
- Maarten van Rossem;
- Olympus College;
- Montessori College Arnhem;
- Thomas a Kempis;
- Guido.

De uitvoering van deze maatregelen moet voor 31 augustus 2024 afgerond zijn. Hierbij is het niet per definitie zo dat de gebouwen weer op een goed niveau zijn. Aanvullende maatregelen kunnen nog steeds noodzakelijk zijn.

Guido

Voor het voortgezet onderwijs is afgesproken dat in de huidige collegeperiode (2018-2022) de gemeente geen besluiten neemt over investeringen in de huisvesting van het voortgezet onderwijs. Echter, zoals is te zien in tabel 4 is het gebouw van Guido op verschillende fronten aan vernieuwing toe. In mei 2021 heeft de raad daarom reeds besloten in te stemmen met vervangende huisvesting voor Guido, vooruitlopend op het IHP. Hiervoor is reeds € 7.000.000,-- beschikbaar gesteld.

4. Visie op de toekomst van het Voortgezet Onderwijs in Arnhem

De analyse van de huidige situatie van onderwijshuisvesting in het VO in Arnhem (hoofdstuk 3) leert ons dat verbeteringen noodzakelijk zijn. Om een overzicht te kunnen geven van die noodzakelijke verbeteringen hebben schoolbesturen en gemeente gezamenlijk een visie op de onderwijshuisvesting in het VO opgesteld. Het is onze gezamenlijke verantwoordelijkheid om die visie waar te maken.

Visie op onderwijshuisvesting in het VO

Goed onderwijs vraagt om goede schoolgebouwen. Met goede en gezonde scholen kunnen wij in Arnhem flexibel onderwijs bieden zodat jongeren met de juiste structuur hun doelen kunnen behalen. Elk schoolgebouw moet uitnodigend zijn en moet het mogelijk maken voor jongeren om zich te ontwikkelen in een gezonde en veilige onderwijsomgeving.

Arnhem wil het onderwijs huisvestingskwaliteit bieden die stimulerend werkt, zodat kwalitatief goede docenten en gezonde scholieren samen kunnen genieten van goed onderwijs. Hiermee stimuleren we de kansengelijkheid en versterken we o.a. de Arnhem-oost aanpak. Alle scholen hebben een open karakter en een verbindende positie in de wijk. De ruimtelijke flexibiliteit van de scholen maakt het mogelijk om letterlijk en figuurlijk mee te bewegen met economische en maatschappelijke ontwikkelingen en gebruiksbehoefte.

Duurzaam, zorgzaam en weerbaar. Dat is waar Arnhem voor staat.

Vertaling naar uitgangspunten

Bovenstaande visie kan worden vertaald naar (concretere) uitgangspunten. Dit zijn de volgende:

- Er is **voldoende** onderwijshuisvesting, en deze is van **goede kwaliteit.**
- Onderwijshuisvesting is **flexibel en multifunctioneel**. Zo kunnen scholen ook voor andere passende functies worden ingezet.
- Onderwijshuisvesting is goed **gespreid** over Arnhem. Met een optimale locatiekeuze afhankelijk van het type onderwijs, waarbij ook de directe omgeving van scholen wordt meegenomen in de planning.
- Onderwijshuisvesting **draagt bij aan het bredere ecosysteem**: een veilig, gezond, groen, levendig en economisch sterk Arnhem, in de wijk en in de stad.
- Onderwijshuisvesting heeft een **gezonde financieel-economische basis**. Dit betekent o.a. dat er realistisch wordt begroot voor de benodigde investeringen in onderwijshuisvesting.
- Er wordt rekening gehouden met **leerpunten uit het verleden en de coronacrisis**. Denk aan de waarde van ventilatie in scholen (Frisse Scholen), digitalisering en het belang van flexibel gebruik van onderwijshuisvesting voor verschillende soorten onderwijs.

5. Feitelijke vooruitblik

Het is belangrijk dat de gemeente optreedt als betrouwbare en voorspelbare partner richting de schoolbesturen. Met dit doel zijn de eerder genoemde uitgangspunten in dit hoofdstuk vertaald naar normen, waaronder een norm voor de levensduur van scholen en een normbedrag per m^2. Op basis van leerlingprognoses is de ruimtebehoefte vastgesteld alsook de nieuw-/verbouwopgave voor de komende decennia. Op grond hiervan is een eerste inventarisatie gemaakt voor de investeringsbehoefte. Deze is opgenomen in de bijlage.

5.1 Kwantiteit

Door Pronexus zijn leerlingprognoses gemaakt tot en met 2040. Basis voor de prognoses zijn:

- Ontwikkelingen afgelopen jaren;
- Prognose toekomstige basisgeneratie voor betreffende schoolsoorten;
- Belangstellingspercentage voor de bestaande scholen;
- Ontwikkelingen in Arnhem, zoals reeds bekende wijzigingen in de woningvoorraad.

In tabel 5 zijn de leerlingaantallen in 2020 (1 oktobertelling) en de prognoses voor 2030 en 2040 opgenomen. Uit de prognoses kan geconcludeerd worden dat er de komende jaren een daling van de leerlingaantallen in het voortgezet onderwijs in Arnhem plaatsvindt.

School	**1 oktober telling ‘20**	**Prognose ‘30 (opgave Pronexus)**	**Prognose ‘40 (opgave Pronexus)**
Leerpark Arnhem	384	365	354
Thomas a Kempis College	1.607	1.502	1.428
Guido	200	191	185
Beekdal Lyceum	1.239	1.147	1.106
Produs	204	196	190
Olympus College	1.284	1.241	1.202
Stedelijk gymnasium	886	793	768
Lorentz Lyceum	948	942	916
’t Venster	656	605	580
Montessori College Arnhem	782	735	708
Maarten van Rossem	351	313	303
Rivers International School	162	161	158
Totaal	**8.703**	**8.195**	**7.898**

Tabel 4: Leerlingprognoses voor het voortgezet onderwijs in de gemeente Arnhem

De leerlingprognoses voor 2030 zijn vertaald naar de ruimtebehoefte voor alle reeds bestaande scholen (in m² bruto vloeroppervlak). Dit is gebeurd op basis van de normen voor de verschillende schoolsoorten zoals die vastliggen in de Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs (versie oktober 2017). Hierin staan per schoolsoort / opleiding de m²

normen per leerling. In die berekeningen is de behoefte aan bewegingsonderwijs meegenomen.

In onderstaande tabel is de huidige gebouwcapaciteit weergegeven. De derde kolom bevat de berekende ruimtebehoefte per school in 2030. In de laatste kolom is het berekende overschot, dan wel tekort per school opgenomen.

School	Gebouwcapaciteit	Ruimtebehoefte m² bvo 2030	Overschot / tekort
Leerpark Arnhem	11.716	6.319	+ 5.397
Thomas a Kempis College	13.014	11.438	+ 1.576
Guido[9]	2.088	2.148	-60
Beekdal Lyceum	12.663	9.036	+ 3.627
Produs	3.359	3.073	+ 286
Olympus College	15.017	10.093	+ 4.924
Stedelijk gymnasium	10.293	6.522	+ 3.771
Lorentz Lyceum	8.475	7.669	+ 806
't Venster	10.915	6.039	+ 4.876
Montessori College Arnhem	6.277	6.318	- 41
Maarten van Rossem	9.349	4.657	+ 4.692
Rivers International School	2.381	1.127	+ 1.254
Totaal	**105.547**	**74.439**	**+ 31.108**

Tabel 5: Huidige gebouwcapaciteit, ruimtebehoefte en overschot/tekort

Conclusie uit deze berekening is dat de huidige overcapaciteit in de gebouwen door de dalende leerlingaantallen de komende jaren groter zal worden (van ruim 27.000 naar ruim 31.000 m² bvo). Een van de doelen van de verdere uitwerking van het IHP VO is dit overschot te verminderen en de ruimtebehoefte van de scholen beter aan te laten sluiten bij de gebouwcapaciteit.

Belangrijk om te melden is dat in de vergelijking tussen de ruimtebehoefte in 2030 en de huidige gebouwcapaciteit, de specifieke kenmerken van de locaties niet zijn meegenomen. Het is een berekening van het normatieve overschot of tekort. Zoals in paragraaf 3.2 is aangegeven hebben sommige schoolgebouwen nu een zeer ongunstige bruto/netto verhouding. Indien voor deze scholen op termijn gekozen wordt voor renovatie, is dat niet geheel op te lossen en zal overcapaciteit misschien nodig zijn. Ook het opvangen van ISK-leerlingen, ruimte bieden aan school-in-school constructies en het opvangen van groei (op schoolniveau) kunnen leiden tot een grotere ruimtebehoefte dan is berekend op basis van de prognose van leerlingaantallen in 2030. Deze overwegingen bepalen in de uitwerking van het IHP de uiteindelijke capaciteit van de schoolgebouwen. Dit wordt per project verder uitgewerkt. Die uitwerking kan leiden tot verschillende keuzes, denk aan kleinere

[9] Voor Guido is de behoefte aan bewegingsonderwijs niet meegenomen. De leerlingen volgen hun bewegingsonderwijs thans in Valkenhuizen. De verwachting is dat dat ook in de nieuwe situatie zo zal blijven.

vervangende nieuwbouw, renoveren waarbij een deel van het huidige gebouw wordt gesloopt, afgestoten of verhuurd of het samenvoegen van scholen waardoor het aantal gebouwen verminderd wordt.

In het vervolgtraject moet per school bekeken worden of ruimte voor bewegingsonderwijs in het schoolgebouw wordt gefaciliteerd of dat gebruik wordt gemaakt van beschikbare sportvoorzieningen in de directe omgeving. Wens van de scholen is om faciliteiten voor bewegingsonderwijs zo dichtbij mogelijk te realiseren. Er zijn echter in Arnhem ook veel sporthallen. Per wijk en per school zal bekeken moeten worden of er in de nabijheid voorzieningen zijn met de benodigde capaciteit voor de langere termijn. Hiertoe wordt in de loop van 2022 overleg met Sportbedrijf Arnhem opgestart. Sportbedrijf Arnhem exploiteert het grootste deel van de sportvoorzieningen in Arnhem. Zij heeft een totaalbeeld van de beschikbare capaciteit per wijk. Belangrijk voor de scholen bij het gebruikmaken van voorzieningen van het Sportbedrijf, is dat er langjarige afspraken over het gebruik van de sportvoorzieningen gemaakt worden. Maatwerk per school is bij de verdere uitwerking van groot belang.

5.2 Kwaliteit

Uit de analyse van de kwaliteit van de huidige schoolgebouwen (paragraaf 3.3) blijkt dat in een groot deel van de scholen de kwaliteit niet voldoende is. Op basis van die analyse en de visie op onderwijshuisvesting zijn uitgangspunten voor de kwaliteit van de scholen geformuleerd:

Kwaliteitsnormen onderwijshuisvesting VO

- In 2050 zijn alle schoolgebouwen klimaatneutraal. De tussendoelstelling voor 2030 is 61% CO_2-reductie t.o.v. 2017. Doel is dan een energieneutrale portefeuille VO-scholen in 2030 (over alle gebouwen).
- Minimaal frisse scholen klasse B.
- Maatregelen op het gebied van duurzaamheid en circulariteit: volledig circulair in 2050.
- Multifunctioneel gebruik van VO-scholen mogelijk maken. Dit betekent dat de ruimten die de scholen overdag in gebruik hebben buiten schooltijd ('s avonds en in het weekend) ingezet kunnen worden voor andere maatschappelijke organisaties in de stad. Dit heeft invloed op bijvoorbeeld het compartimenteren van installaties, maar ook op de beheerorganisatie van de scholen (dit kan extra kosten voor de besturen met zich meebrengen).
- Flexibele gebouwen: het moet mogelijk zijn zonder verbouwingen verschillende soorten onderwijsconcepten in de gebouwen in te passen.
- Voldoen aan Arnhemse toegankelijkheidsstandaard.

Het doel voor de uitwerking van deze nota in een IHP VO is om alle schoolgebouwen op een goed kwaliteitsniveau te brengen en te houden: functioneel, bouwtechniek, installaties, binnenklimaat en duurzaamheid.

5.3 Financiën

Op basis van de in dit hoofdstuk gepresenteerde ontwikkeling van de leerlingaantallen, de ruimtebehoefte en het gewenste kwaliteitsniveau kan met gebruik van kostenkengetallen per

m² bvo een indicatie worden gegeven van de op middellange en lange termijn benodigde investeringen en van de jaarlijkse kapitaallasten die hier uit voortvloeien.

Uitgangspunten voor de berekening

- De ruimtebehoefte zoals berekend voor het jaar 2030;
- Kostenkengetal voor nieuwbouw van €2.647 per m² bvo, zoals beschreven in het Kwaliteitskader Onderwijshuisvesting;
- Vervangende nieuwbouw (daar waar geen sprake zal zijn van nieuwbouw maar van renovatie zullen de kosten naar verwachting lager zijn);
- Aanname dat tussen nu en 2050, met het oog op de energietransitie, alle huidige schoolgebouwen moeten zijn vervangen door nieuwbouw;
- Afschrijvingstermijnen conform de nota Investeren, Waarderen en Afschrijven (gemiddeld 30 jaar), en een omslagrente van 1,4%.

*In de berekening is nog **geen** rekening gehouden met*

- Een eventueel versnelde afschrijving van de huidige gebouwen (de boekwaarde van de huidige scholen voor het VO bedraagt in 2030 nog circa €45 miljoen);
- Extra jaarlijkse kosten voor de exploitatie van de nieuwe gebouwen, zoals OZB, verzekeringen en andere eigenaarslasten (besturen dragen de kosten voor onderhoud en energie);
- De kosten van de recente nieuwbouw van het Lorentz Lyceum. Het budget dat reeds is opgenomen in jaarschijf 2025 van € 600.000 per jaar, wordt hiervoor ingezet;
- De kosten van de nieuwbouw Guido (al in de begroting voorzien) en Rivers International School (recent gerealiseerd);
- Een bijdrage van de schoolbesturen in de kosten van nieuwbouw of renovatie, doordat exploitatieverlagende maatregelen getroffen worden;
- Kosten voor sloop, asbest en / of tijdelijke huisvesting;
- Indexering van de bouwkosten.

Het totale benodigde investeringsvolume bedraagt, op basis van de berekening met bovenstaande uitgangspunten, circa €170 miljoen[10].

Bij een gelijkmatige verdeling van de investeringen tot 2050, bedragen de investeringen ruim €7 miljoen per jaar. Bij een aangepaste verdeling zijn de verwachte investeringen op de middellange termijn (2027-2032) aanzienlijk hoger: €16 miljoen per jaar.

De kapitaallasten nemen toe naarmate meer investeringen hebben plaatsgevonden. De eerste jaren stijgen de kapitaallasten jaarlijks met €350.000 (gelijkmatig) tot €750.000 (aangepast). Uiteindelijk bedragen de kapitaallasten maximaal circa €7 miljoen per jaar[11].

In de variant ‘aangepaste verdeling met een spaarbedrag voor de middellange termijn’ wordt uitgegaan van de mogelijkheid om (vanaf de begroting 2023) jaarlijks een structureel en gelijkblijvend bedrag van circa €3 miljoen voor het IHP VO te reserveren (‘sparen’). Dit biedt voldoende dekking om de investeringen te kunnen realiseren die in deze visie op de middellang termijn (2027-2032) worden voorzien. Het gaat daarbij om een investeringsvolume van circa €94 miljoen. Als je vanaf 2033 ook weer wilt investeren, moet er *aanvullend* ruimte gemaakt worden.

[10] Dit omvat alle scholen voor het VO, uitgezonderd Lorentz (recent nieuw gebouwd), Guido (al in de begroting voorzien) en Rivers International School (recent gerealiseerd).
[11] De beschikbare dekking van €600.000/jaar vanaf 2025 is hierin niet meegenomen.

Door €3 miljoen al direct vanaf 2023 te reserveren wordt een belangrijke stap gezet om de ambities uit deze nota te kunnen realiseren. De druk van de kapitaallasten op de begroting wordt door het inzetten van het gespaarde bedrag namelijk aanzienlijk verminderd. In de doorrekening van deze derde variant blijven de lasten voor de begroting tot en met 2033 constant op €3 miljoen per jaar. De lasten stijgen op de langere termijn wel weer. Dit wordt veroorzaakt door de investeringen die op de langere termijn (vanaf 2033) worden voorzien. Voor deze investeringen ontbreekt dan nog de dekking.

In de bijlage is nadere uitleg voor bovenstaande berekening opgenomen.

6. Conclusies en vervolg

Met de geschetste ambities zet Arnhem zich in voor toekomstbestendige onderwijshuisvesting

De ambities voor de gemeente Arnhem zijn groot. In deze nota is een beeld geschetst van onderwijshuisvesting die o.a. duurzaam, multifunctioneel en stimulerend voor leerlingen moet zijn. Onderwijshuisvesting die bovendien in verbinding staat met de wijk en een bijdrage levert aan de stad. Dit alles betekent een flinke sprong voorwaarts voor de scholen in het VO in Arnhem.

Goede onderwijshuisvesting in de toekomst vraagt nu om actie

Er ligt een grote uitdaging voor de gemeente en de schoolbesturen. Om de kwaliteit van de onderwijshuisvesting in de toekomst op het gewenste niveau te krijgen, zijn namelijk forse investeringen nodig. Op dit moment zijn de financiële kaders hiervoor nog niet aanwezig; de gemeente zal hierop actie moeten ondernemen. Het gaat daarbij om significante bedragen. Dit betekent dat de gemeente keuzes moet maken over hoe deze financiële ruimte een plek krijgt in de meerjarenbegroting. In de volgende collegeperiode moeten hierover besluiten worden genomen.

De eerste stappen kunnen al worden gezet

Allereerst is duidelijkheid nodig over de financiële kaders. In deze nota is de visie op onderwijshuisvesting in het VO geschetst. Samen met de financiële kaders kunnen daarmee de volgende stappen worden gezet. Deze duidelijkheid zal door de raad moeten worden verschaft.

Daarna kunnen de prioritering en fasering van de ver- en nieuwbouw verder worden uitgewerkt, kunnen de wensen vanuit de schoolbesturen op meer detailniveau geïnventariseerd worden en kunnen de financiële aspecten preciezer in kaart worden gebracht. Dit laatste is ook nodig: de doorrekening in deze nota is nadrukkelijk op hoofdlijnen. Een verdere uitwerking zal duidelijker maken wat er financieel precies nodig is, en welke keuzes daarvoor moeten worden gemaakt. Een meer gedetailleerde beoordeling van de kwaliteit van de huidige gebouwen is hiervoor noodzakelijk. Op basis daarvan kan bekeken worden of voor gebouwen ook renovatie mogelijk is in plaats van nieuwbouw. In deze uitwerking moet ook de reductie van de m² worden meegenomen en de mogelijkheid van het gecombineerd benutten van bestaande en/of toekomstige sportvoorzieningen.

Om dit te realiseren bestaat de wens om de huidige organisatiestructuur met stuurgroep en projectteam voort te zetten. In aanvulling daarop worden ook enkele klankbordgroepen opgericht om ook vanuit het onderwijs en de stad relevante informatie op te halen voor de uitwerking van het IHP VO.

Op korte termijn zal tevens de planvorming voor nieuwe huisvesting voor Guido en de financiële afwikkeling van het nieuwe Lorentz Lyceum om aandacht van de raad vragen. Het is belangrijk om hierbij de ambities die in deze nota zijn geschetst in acht te nemen. Voorts moet in 2022 het gesprek tussen gemeente en schoolbesturen over eventuele doordecentralisatie gevoerd worden. Ook de raad moet hierin vroegtijdig betrokken worden.